

EEN ARISTOCRATIE DER GEVOELIGEN

Rudi Meulemans' persoonlijke zoektocht naar Glenway Wescott

Hoe meer Meulemans te weten komt over de koele en afstandelijke estheet Wescott, hoe meer hij die karaktertrekken ook in zichzelf herkent

Schrijver en theatermaker Rudi Meulemans ging op zoek naar de man die hem fascineerde, inspireerde en uiteindelijk ook verleidde: Glenway Wescott (1901-1987), Amerikaans schrijver van een klein en delicaat oeuvre. *Voorbij de grenzen* is het licht melancholische reisverslag van zijn zoektocht.

“Ik weet nu dat het mogelijk is een vriendschap te sluiten over de dood heen”, schrijft Meulemans naar het einde toe van zijn boek. Meulemans hoorde voor het eerst van Wescott toen hij een essay van Susan Sontag las over diens roman *The Pilgrim Hawk* (1940). Hij werd nieuwsgierig, las het boek en herkende een verwante ziel. Als jongeling droomde Meulemans weg bij de boeken van Somerset Maugham, Cocteau en E.M. Forster. Wescott had die schrijvers allemaal persoonlijk gekend. Dus trok Meulemans naar New York, naar de Beinecke Library van Yale University, waar het persoonlijke archief van Wescott wordt bewaard, op zoek naar de schrijver. En ook een beetje naar zichzelf, want hoe meer hij te weten komt over de koele en afstandelijke estheet die Wescott was, hoe meer hij die karaktertrekken ook in zichzelf herkent.

Wescott was de zoon van een varkensweker wiens bedrijf de crisis van de jaren dertig niet overleefde. Het enige boek in huis was de Bijbel. Vader Bruce vocht zijn hele leven tegen de armoede en hij beloofde zijn vrouw Josephine één ding: dat zijn twee zonen het beter zouden hebben dan hun ouders. Dus gingen Lloyd en Glenway in New York studeren. Glenway kwam er in het homomilieu terecht en leerde Monroe Wheeler kennen. Het was liefde op het eerste zicht. Monroe, die later directeur zou worden van het Museum of Modern Art, intro-

duceerde hem in de wereld van de jetset, leidde hem rond in zijn appartement vol boeken, nam de jongeman – die nog nooit ergens anders had gegeten dan in een pizzeria – mee naar de beste restaurants van de stad en introduceerde hem later bij de artistieke kliek in Zuid-Frankrijk: Henri Matisse, Jean Cocteau, Isidora Duncan, William Somerset Maugham en F. Scott Fitzgerald. Glenway smulde ervan en ontwikkelde een verfijnde smaak voor alle geneugten in het leven, van de op authentieke instrumenten uitgevoerde muziek van Bach tot de expliciet homoseksuele foto's van George Platt Lynes, de geestelijke leermeester van Robert Mapplethorpe.

Voorbij de grenzen is geen biografie van Glenway Wescott. Daarvoor is het boek van Meulemans, in een vorig leven een kwarteeuw lang aan het hoofd van theatergezelschap De Parade, veel te persoonlijk. Hij wil dichterbij Wescott komen, zegt hij vanaf het begin. Vandaar dat hij altijd even enthousiast blijft

Glenway Wescott gefotografeerd door George Platt Lynes

Paul Cadmus, *Stone Blossom - A Conversation Piece*.

1939-1940, schilderij op paneel, 55,9 x 83,8 cm, privécollectie, © Estate of Paul Cadmus.

Afgebeeld van links naar rechts: Glenway Wescott, Monroe Wheeler en George Platt Lynes

Meulemans wil meer dan Wescott doorgronden. In zekere zin wil hij hem ook worden

gedurende de zeven weken waarin hij de 489 dozen vol persoonlijke spullen van Wescott doorploegt. Meulemans, zou je kunnen zeggen, is smoor op zijn Amerikaanse idool. Wanneer hij voor het eerst een van de honderden notitieboekjes van Wescott in zijn handen krijgt, streelt hij er zacht over en smelt hij een beetje bij de gedachte dat hij nog nooit zo dicht bij de schrijver is geweest. Dat Meulemans' interesse in Wescott veel verder gaat dan het louter intellectuele mag ook blijken wanneer hij beschrijft hoe hij op zoek gaat naar het favoriete parfum van de schrijver, *Le Dandy*. Hij wil weten hoe het rook – veelgelaagd, van whiskey over, gember en kardemom tot sandelhout en perubalsemolie – en wanneer hij ontdekt dat het nog steeds bestaat, koopt hij er meteen een flesje van. Het is inmiddels zijn favoriete parfum geworden, bekent hij. “Het is het intieme idee dat ik mij hul in zijn geur”, schrijft hij. “Ik ruik nu naar Glenway.”

Meulemans wil meer dan Wescott doorgronden. In zekere zin wil hij hem ook worden.

Hoe meer Meulemans zich in de papieren van Wescott verdiept, hoe meer die ook tussen hem en zijn in Brussel achtergebleven vriend in komt te staan. De schrijver van een roman waar zelfs Hemingway jaloers op was, *The Grandmothers* (1927), lijkt een man van driehoeksverhoudingen te zijn geweest. Ook al was Wheeler zijn grote liefde, monogaam was Wescott niet. Meer zelfs, Wheeler vond dat ze op seksueel vlak in feite niet zo goed matchten en ging samenwonen met een andere man, fotograaf Platt Lynes. Driehoek één was een feit. Er zouden er nog volgen, en nog veel meer losse scharrels. Wescott was op dat vlak geen uitzondering. Toen hij E.M. Forster uitnodigde om in de American Academy of Arts and Letters een lezing te geven, bleek ook die in een driehoeksverhouding te zitten. Forsters grote liefde Bob was immers getrouwd.

Het is bij die lezing van Forster dat Meulemans langer stilstaat wanneer hij op zoek gaat naar wat Wescott en hemzelf verbindt: de sensibiliteit, het gevoel voor het kleine gebaar en de subtiele hint. De kunstenaar is een buitenstander, zei Forster, hij

Monroe Wheeler, gefotografeerd door George Platt Lynes

behoort tot “een aristocratie der gevoeligen”, wat ook de werktitel was van Meulemans’ boek. Die aristocratie vertegenwoordigt de echte humane traditie en ze gedijt vreemd genoeg het best in een democratie, omdat ze daar met rust gelaten wordt. Wescott ervoer zelf hoe kwetsbaar zo’n aristocratie is. Hij maakte immers het McCarthyisme in de jaren 1950 mee, waarbij Amerika niet alleen diende te worden bevrijd van communisten, maar ook van homoseksuelen. Zijn vriend en sekspartner Alfred Kinsey, de pionier in het bestuderen van de menselijke seksualiteit, die durfde te beweren dat er op seksueel vlak geen normaal of abnormaal bestond, werd erdoor naar een vroege dood gedreven.

Zoals je van een adept van de sensibiliteit mag verwachten, schrijft Meulemans als een flaneur. Hij wandelt door het leven en het New York van Glenway Wescott, observeert, verwerkt en noteert. Soms leidt dit tot een paar al te verstrekkende uitweidingen, soms tot bijna pathetisch *flabby writing*, zoals wanneer hij het over zijn vlucht naar Amerika heeft: “Ik laat de muziek los en droom weg. Ik zie de donkere oceaan onder ons, de stille getuige van het heen-en-weerverkeer dat sinds de oversteek van

Christoffel Columbus, wiens praalgraf ik ooit bewonderde in de Catedral de Santa María de la Sede in Sevilla, op gang is gekomen.” Maar dat zijn slechts een paar uitsluiters in een boek dat zich duidelijk – en met succes – bij de Angelsaksische traditie van het autobiografische essay wil aansluiten.

Waarschijnlijk ook daardoor komt Proust een paar keer ter sprake. Meulemans gaat inderdaad op zoek naar een verloren tijd, een tijd ook waarin hij zelf graag zou hebben geleefd. Wanneer hij Fire Island bezoekt, gelegen ten zuiden van Long Island en een van de favoriete plaatsen van Wescott, stelt hij vast dat *The Enchanted Forest* er tegenwoordig *The Meat Rack* wordt genoemd door de vele mannen die er op zoek gaan naar seks. “De naamswijziging zegt veel over de tijden waarin we leven”, besluit hij.

MARNIX VERPLANCKE

RUDI MEULEMANS, *Voorbij de grenzen. Een reis door een verborgen schrijversleven*, Hollands Diep, Amsterdam, 2017, 316 p.